

DONADARIA NIEUWSBRIEF 21

INBURGERING WAT IS DAT?

BELANGRIJKE TAALTRAJECTEN IN ROTTERDAM

Alsare ontwikkeling en advies voert twee belangrijke taaltrajecten uit in Rotterdam. De introductietrajecten "BruTAAL" en "Doe Mee", en het traject voor Laaggeletterden "Start met Taal"

De introductietrajecten

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met Scala en Stichting de Meeuw. In het zuiden van Rotterdam wordt het project uitgevoerd onder de naam BruTAAL en in het noordelijke gedeelte onder de naam Doe Mee.

De cursus van zeven weken is bestemd voor de groep mensen in de Rotterdamse samenleving waarvoor het formele inburgeringstraject nog een brug te ver is. Deze groep bestaat uit grotendeels inburgeringsbehoeftegen en in mindere mate uit inburgeringsplichtigen. Veelal voor vrouwen maar ook voor de mannen die al langer in Nederland wonen en vaak weinig kennis van de Nederlandse samenleving hebben. De groep heeft deels al eerder een deel van een NT2-traject of een inburgeringstraject gevolgd, maar hun Nederlandse taalvaardigheid is nog op een laag niveau (A1/A1-/analfabeet/andersalfabeet/laaggeletterd) om mee te kunnen doen (te participeren) op school, in de buurt en/of in de stad.

Laaggeletterden trajecten

Het laaggeletterden traject wordt uitgevoerd onder de pro-

jectnaam "Start met Taal". Nederland telt ongeveer anderhalf miljoen volwassenen die moeite hebben met lezen, schrijven of rekenen. Deze mensen kunnen worden aangeduid als laaggeletterd. Het gaat om ongeveer dertien procent van de volwassen bevolking landelijk, maar in Rotterdam is het percentage 22%. Laaggeletterdheid komt voor bij allochtonen (in Nederland naar school geweest) en autochtonen, bij jonge en oude mensen, bij mannen en vrouwen en bij werkenden en niet-werkenden. Dit maakt het onmogelijk om een eenduidige profielschets van 'een laaggeletterde' te geven.

Op dit moment biedt Alsare ontwikkeling en advies deze trajecten aan, aan mensen die beter willen leren lezen en schrijven. Deze zijn in de buurt en gratis.

Er wordt gestart in een brugklas, deelnemers krijgen een intakegesprek, worden getoetst en komen dan in een klas met mensen die ook beter willen leren lezen en schrijven. De mensen volgen vier dagdelen per week de lessen.

Informatie

Alsare ontwikkeling en advies

Bianca Kroonenberg T (010) 432 49 11
Brabantsestraat 16 M (06) 55 80 58 26
3074 RS Rotterdam E: b.kroonenberg@alsare.nl

LOV ROTTERDAM EN INBURGERING

In 2010 is het LOV Rotterdam begonnen met het project "Meer kans met Nederlands". Aanleiding hiervan was dat bleek dat een deel van de potentiële inburgeraars niet op de hoogte was van de mogelijkheid om gratis een inburgeringscursus te volgen. Vanuit onze ervaring blijkt dat voorlichting en een goede uitleg vaak voldoende is voor deze groep, maar dat extra begeleiding nodig is om hen te ondersteunen en zelfverzekender te maken.

Nieuwe inburgeraars worden gekoppeld aan een vrijwillige coach die hen tijdens de eerste 2 maanden begeleidt. Naast hulp bieden bij de aanmelding en/of het meegaan naar een intakegesprek of eerste les wordt er geholpen bij het huiswerk. Het is gebleken dat als iemand eenmaal een paar keer naar de les is geweest, het traject wel loopt en iemand zijn weg kan vinden.

Er zijn nog wel een aantal aandachtspunten vanuit onze ervaringen en de signalen vanuit onze praktijk voor de gemeente Rotterdam. We hebben gemerkt dat het belangrijk is dat personen die zich aanmelden binnen korte tijd worden opgeroepen en in een klas worden geplaatst. Het CIL komt de belofte

na dat personen binnen een aantal weken in een brugklas worden geplaatst, maar na de brugklas duurt het soms maanden voordat iemand in een inburgeringsklas kan beginnen. Daarnaast zijn veel trajecten stil komen te liggen doordat de inburgeringscursussen begin 2010 opnieuw zijn aanbesteed. Met vrouwen die al stonden ingeschreven bij Zadkine of Albeda maar nog niet met een cursus waren begonnen is nooit meer contact opgenomen.

Als de gemeente Rotterdam in de toekomst een eigen bijdrage gaat vragen, zal een deel van de vrouwen die wij tegenkomen moeite hebben om te gaan inburgeren. Ook de behoeften uit bijvoorbeeld Bulgarije of Polen zullen snel afhaken.

Een laatste veel gehoorde klacht is dat er tijdens de inburgering te weinig aandacht wordt besteed aan het spreken. Ook is het beeld over inburgering dat er onder oudkomers bestaat erg negatief. Dit is erg jammer en we hopen dat de gemeente deze signalen oppikt en hier meer aandacht aan kan besteden.

Joske Geraerds
Trajectbeleider LOV Rotterdam

KLANKBORDGROEP EMANCIPATIE

Aanleiding project

Op 29 november 2007 werd er door de gemeenteraad een motie aangenomen om een Klankbordgroep Emancipatie in te stellen.¹ Het was inmiddels vijf jaar geleden dat de emancipatiestand van Rotterdam was opgemeten. Scala, Expertisecentrum voor emancipatie en participatie in Rotterdam vond het ook tijd om opnieuw de emancipatiestand op te nemen. Om uitvoering te geven aan de organisatorische en inhoudelijke intentie van deze motie heeft Scala, in opdracht van het uitvoeringsprogramma Emancipatie en Sociale Mobiliteit van de gemeente Rotterdam, het project Klankbordgroep Emancipatie opgestart.

Voor het project Klankbordgroep Emancipatie is een expertgroep van vijf deskundigen geformeerd en zijn voor vier thema's, te weten economische zelfstandigheid, veiligheid, gezinnen en jongeren, een panel gevormd. Om de deskundigheid van diverse professionals en beroepsniveaus te betrekken bij dit project is de Delphi-methode ingezet. De kwestie inburgering kwam aan bod onder het thema *arbeids-participatie van vrouwen*.

Uitkomsten

Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in inburgering en taal, volgens de afspraken die het rijk met de gemeente Rotterdam heeft gemaakt. Met een inkoopbedrag van € 33 miljoen voor de periode 2007-2009 om 7.300 deelnemers in educatietrajecten te laten starten.² Bovendien wordt in het Rotterdamse Emancipatiebeleid³ een extra inzet geleverd door jaarlijks 500 moeilijk bereikbare vrouwen toe te leiden naar taal- en participatietrajecten en 100 laaggeletterde vrouwen naar taaltrajecten te leiden. De vraag die Scala aan de professionals stelde is: **Biedt het inburgeringsaanbod vrouwen voldoende ontplooiingskansen? Zo nee, wat mist u in dit aanbod?** De respons op deze vraag was opvallend negatief over zowel de inhoud als het systeem zelf. Qua inhoud gaan de belangrijkste kritiekpunten over het onvoldoende aantal taallessen om de taal te leren; het ontbreken van lesstof over praktische zaken zoals enerzijds boodschap-

pen doen en anderzijds allerlei Nederlandse maatregelen. Daarnaast merkt professionals op dat de kwaliteit zeer matig is en is te weinig gericht op het werkelijk ontwikkelen van perspectief, resultaat en doorstroming. Meer maatwerk en meer aandacht voor eerder verworven competenties (EVC's) zou een zinvolle toevoeging zijn.

Qua systeem zeggen professionals dat het te veel drempels heeft, het imago is te negatief, het ontbreekt aan structuur en sturing en is ook te vrijblijvend. Daarnaast is het inburgeringsaanbod te bureaucratisch, onoverzichtelijk en er zijn geen mogelijkheden om deelname eraan tijdelijk stop te zetten. De focus ligt op het inburgeringsexamen, daarna valt het voor de laagopgeleide vrouwen veelal stil.

Deze kritiek geeft wel aan dat een goed gedegen inburgeringstraject in vele opzichten te kort schiet. Het zou wel wenselijk zijn om een best practices lijst van inburgeraars te hebben zeker gezien de nieuwe regeling waarin inburgeraars zelf voor de kosten komen te staan en in veel gevallen een lening daarvoor moeten nemen. Op deze manier stellen wij inburgeraars in staat een goed overwogen keuze te kunnen maken.

Teana-Mamah Boston
Scala, Expertisecentrum voor emancipatie en participatie

¹ In die motie wordt voorgesteld om een Klankbordgroep Emancipatie in te stellen met vertegenwoordigers van diverse diensten en organisaties op het gebied van emancipatie en diversiteit ten einde een betere onderlinge samenwerking, verstandhouding en kennisuitwisseling te bewerkstelligen en te komen tot een aanscherping van het emancipatiebeleid.

² Brief aan de commissie MVP Gemeente Rotterdam d.d. 11 februari 2008

³ 'V/M Vooruit': Uitvoeringsprogramma Emancipatie en Sociale Mobiliteit 2006-2010 p. 15-19

MIJN PERSOONLIJKE INDRUK VAN DE INBURGERINGPROCEDURE

Mijn naam is Verner Huseljic, afkomstig uit Bosnië-Herzegovina. In maart 2009 ben ik naar Nederland verhuisd vanwege gezinsvorming. Hierbij wil ik mijn persoonlijke indruk van de inburgeringprocedure in het kort samenvatten. Om mij voor het Basis Examen in Bosnië voor te bereiden, kreeg ik van mijn in Nederland gevestigde vriendin, inmiddels mijn echtgenote, het officiële basispakket Nederlandse Samenleving. De doelgerichte informatie, die dit niet goedkope pakket, in vorm van vragen en bijbehorende antwoorden omvatte, vond ik een beetje onderschattend, alsof ze voor buitenaardse wezens bedoeld was (ongeveer als ...noem een grote stad in Nederland...is het klimaat in Nederland droog of nat?...). Tevens kreeg ik van een vriend het Amerikaanse audio programma Pimsleur Dutch voor beginners. Toen ik begon, sprak ik al vloeiend Engels en Duits en was zeer gemotiveerd om ook Nederlands zo snel mogelijk te beheersen. Met het leren ging het snel vooruit en ik meldde mij kort daarna bij de Nederlandse ambassade voor het Basis Examen.

4 Bij het examen vond ik de vragen over de Nederlandse samenleving gemakkelijk, maar het gedeelte kennis Nederlands juist veel te moeilijk voor iemand die net begint. Het examen liep via een telefoonverbinding met Nederland, dus men luistert naar zinnen en moet iets antwoorden, herhalen of vertellen. Door de blijkbaar opzettelijk slechte geluidskwaliteit, die tegenwoordig eigenlijk nergens te vinden is, en de enorme ruis aan de lijn werd het afleggen van dit examenonderdeel extra bemoeilijkt. Ik had de indruk dat dit geen toeval was, maar een gerichte aanpak om zo veel mogelijk kandidaten zomaar weg te filteren. Ik vond dat ik ondanks mijn grote motivatie en inzet, alsook natuurlijke affiniteit voor talen, vooral dankzij een grote dosis geluk geslaagd was.

Een paar maanden na mijn aankomst in Nederland moest ik aan een examen deelnemen, dat gericht was op het beoordelen van het niveau qua kennis van de Nederlandse taal en Nederlandse samenleving om het juiste inburgeringstraject voor elke kandidaat te kunnen bepalen. Daar werd ik onder andere gevraagd of ik wist wat de ROC-opleiding betekent. Natuurlijk had ik daar geen idee van. Waarom zou ik dat überhaupt moeten weten, want ik had al lang geleden mijn universitaire opleiding afgemaakt en intussen een aantal jaren veelzijdige internationale werkervaring opgedaan.

Aan de andere kant waren mijn bevindingen van de taal cursus bij Sagenn te Dordrecht daarna juist heel positief. De aanpak was flexibel en goed gebalanceerd, zonder onnodige procedures. Tijdens de cursus kreeg ik steeds meer zelfvertrouwen en ik beslot mij voor het hoogste niveau examen, NT2-niveau II aan te melden.

Het NT2 examen, dat in mijn geval tegelijk de verplichte wettelijke inburgering omvatte, was gedeeltelijk nogal een teleurstelling hoewel ik geslaagd was. Onder andere waren er een aantal vragen met bijbehorende meerkeuze antwoorden. Alles begreep ik heel goed, echter waren er in een aantal gevallen meerdere antwoorden mogelijk en goed, maar men moest juist het antwoord kiezen dat de oncreatieve auteur bedoeld had. Er werd dus niet op taalkennis beoordeeld, maar op logica, die volgens mij niet altijd klopte. Ik had geluk en heb inmiddels een zeer leuke baan gevonden, maar wel zeker veel andere kandidaten worden door het slecht samengestelde examen gedupeerd en hun inburgering wordt juist bemoeilijkt, wat veel tijd en geld kost.

Verner Huseljic

INBURGEREN DOOR VRIJWILLIGERSWERK

De multiculturele samenleving is een feit. Ongeveer een vijfde van de inwoners van Nederland is van allochtone herkomst. Iets meer dan de helft hiervan zijn niet-westerse allochtonen, voornamelijk afkomstig uit Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen. Dit aandeel van niet-westerse allochtonen zal in de toekomst verder groeien door geboorte, gezinshereniging en immigratie.

Wegwijs worden

Veel allochtone burgers hebben hulp en ondersteuning nodig bij het wegwijs worden in de nieuwe samenleving. Ze zijn over het algemeen niet goed op de hoogte van voorzieningen. Vaak gebruiken ze de verkeerde instantie om een bepaald doel te bereiken. Vanwege een slechte taalkennis hebben ze nauwelijks binding met de maatschappij, zodat maatschappelijke en culturele waarden niet worden begrepen. Taalbeheersing is een belangrijke factor in het integratieproces van deze nieuwe Nederlanders. Maar taal is niet het enige aspect. Ongeschreven culturele normen en waarden bepalen voor een groot deel de inrichting van een samenleving. Voor allochtonen, zeker voor vrouwen, zijn deze normen en waarden niet altijd duidelijk. Vaak zijn de voorzieningen niet afgestemd op de eigenheden van bevolkingsgroepen, of is het bestaan van voorzieningen onbekend. Een inburgeringstraject is daarom nodig om goed te integreren

Meedoen

Met de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in januari 2007, is de zelfredzaamheid van burgers steeds belangrijker geworden: burgers moeten vaker zelf hun weg vinden naar instellingen en zelf hulp regelen. Vooral voor allochtonen, in het bijzonder vrouwen met een werkende partner, is dit niet vanzelfsprekend. Deze vrouwen staan over het algemeen het verst af van maatschappelijke participatie. Veel van hen hebben nooit gewerkt of deelgenomen aan het openbare leven in Nederland. In tegenstelling tot allochtonen die een uitkering ontvangen, worden zij meestal niet uitgenodigd voor de inburgeringcursus. Een vergeten groep.

Ruim 10 jaar geleden is de telefoondienst Sensor in eigen taal opgericht. Sensor in eigen taal biedt plaats aan mensen uit verschillende bevolkingsgroepen die aandacht zoeken voor hun situatie zoals heimwee, sociaal isolement, relationele problemen, geweld en opvoeding. De telefoon-

5 dienst is er voor iedereen die behoefte heeft aan een vertrouwelijk gesprek met iemand die de eigen cultuur begrijpt, zo gewenst in de moedertaal. Anoniem, vanuit het eigen huis, zonder afspraak of verplichtingen. De gesprekken gaan vooral over het vinden van de weg in deze maatschappij met de eenzaamheid en problemen die daarbij komen kijken. Meedoen aan een inburgeringstraject is een stap die veel bellers van Sensor in eigen taal nog niet hebben gemaakt. Uit onwetendheid of onzekerheid.

Sensor in eigen taal wijst deze mensen op de inburgeringcursus. Hoe meer mensen weten over hun kansen, rechten en plichten, hoe assertiever zij worden en hoe meer eigen verantwoording zij nemen. De vrijwilligers van Sensor in eigen taal hebben zelf de fases van inburgeren al doorlopen, een stimulans voor de beller.

Weerbaarheid door werk

Sensor in eigen taal heeft ook betekenis voor de eigen vrijwilligsters. Zij hebben eveneens een allochtone achtergrond. Ze worden erop getraind een sociaal en emotioneel bewogen gesprek aan te gaan. Het geeft voldoening iets te doen voor hun cultuurgelovenden. Ze ontwikkelen zichzelf, oefenen de Nederlandse taal en breiden hun netwerk uit. Dat geeft zelfvertrouwen en maakt hen weerbaar. Het stimuleert vrijwilligsters bij het maken van een volgende stap, bijvoorbeeld het zoeken van een betaalde baan of het volgen van een opleiding.

Niet voor niets is het doen van vrijwilligerswerk onderdeel van het inburgeringstraject. Wanneer dit wegvalt zal ook de toegang tot vrijwilligerswerk een stuk moeilijker te vinden zijn voor deze vrouwen. En daarbij de mogelijkheid om niet alleen te participeren in de maatschappij maar ook om aan de eigen ontwikkeling te werken.

Karin Prins
Sensor

⑥

EXPERTMEETING

Donderdag 09 december 2010

INBURGERING

Op donderdag 9 december organiseert Dona Daria, Centrum voor vrouwen en emancipatie een expertmeeting over inburgering. Met de meest recente berichtgeving over het eind van de inburgering, komen er een aantal vragen op die zowel relevant zijn voor aanbieders van inburgeringscursussen, de samenwerkingspartners van de aanbieders als de vrouwen en mannen zelf die inburgeringsplichtig/behoefstig zijn. Ook de gemeente Rotterdam is momenteel bezig om een principieel standpunt in te nemen wat betreft de toekomst van de inburgering.

Op de expertmeeting willen we terugblikken naar de resultaten (volgens aanbieders, de gemeente Rotterdam en deelgenomen vrouwen) en de knelpunten, en vooruitblikken naar de toekomst in het licht van de bezuinigingen. Wat betekent dit voor de toekomst van aanbieders? En wat betekent een mogelijk eigen financiële bijdrage voor de inburgeringsmogelijkheden van nieuwe burgers?

Uitgenodigd zijn alle organisaties en belangstellenden die zich bezig houden met de aanbidding van inburgering- en taaltrajecten, die met elkaar van gedachten willen wisselen om lessen te trekken uit de afgelopen jaren, over de toekomst van organisaties die zich met inburgering en taal bezig houden en aanbevelingen willen formuleren voor de Gemeente Rotterdam.

Wij nodigen u als deskundige van harte uit deze expertmeeting bij te wonen.

Programma	
12.00 - 12.30	Inloop, lunch
12.30 - 12.40	Welkomstwoord en programma toelichting door de dagvoorzitter Ariana Ortet
12.40 - 13.00	Inleiding door: Bea Oomens, senior adviseur Radargroep Teana Boston-Mammah, beleidsadviseur Scala Bianca Kroonenberg, projectmanager Alsare
13.00 - 13.20	Reactie van de zaal
13.20 - 14.15	Werkgroepen aan de hand van vragen
14.15 - 14.25	Pauze
14.25 - 15.00	Plenaire terugkoppeling Aanbevelingen Afsluiting

Deelnemers:

Beleidsmakers en algemene instellingen
Inburgeringaanbieders
Migranten zelforganisaties
Overige betrokkenen

Informatie en aanmelding:

Informatie: Voor vragen kunt u contact opnemen via 010-465 92 96
Contactpersoon: drs. Ariana Ortet (a.ortet@donadaria.nl)

Deelname is gratis.

In verband met catering, kunt u zich aanmelden door een e-mail te sturen naar info@donadaria.nl vóór 3 december. Het aantal beschikbare plaatsen is helaas beperkt. Dus reageer snel.

Deze expertmeeting wordt mogelijk gemaakt door:

DONADARIA
Centrum voor Vrouwen en Emancipatie

 Gemeente Rotterdam
Jeugd, Onderwijs en Samenleving

Datum: donderdag 09 december 2010
Tijd: 12.00 uur – 15.00 uur
Locatie: Dona Daria, Centrum voor vrouwen en emancipatie
Gerard Scholtenstraat 129 te Rotterdam
010 – 465 92 96

⑦

*Bestuur, directie en
medewerkers van
Dona Daria wensen u
prettige feestdagen en een
gelukkig 2011!*

8

DONADARIA
Centrum voor Vrouwen en Emancipatie

Gerard Scholtenstraat 129

3035 SJ Rotterdam

telefoon 010 - 465 92 96

fax 010 - 465 87 37

www.donadaria.nl

info@donadaria.nl

Uitgave van:

Dona Daria, Centrum voor
Vrouwen en Emancipatie

December, 2010

Management:

Ariana Ortet Vigelandzoon

Redactie:

Aisha de Jong

Daisy Almeida

Maria Sanchez

Ilse Wingerden

Met bijdragen van:

Bianca Kroonenberg

Joske Geraerds

Teana-Mamah Boston

Karin Prins

Deze nieuwsbrief is mede mogelijk gemaakt door
Gemeente Rotterdam.

Gemeente Rotterdam